

99% μείωση της χρήσης λεπτής πλαστικής σακούλας μεταφοράς στα σουπερμάρκετ το 2019

Το ΙΕΛΚΑ συνεχίζει να πραγματοποιεί κυλιόμενη μελέτη προκειμένου να καταγράψει τα βασικά μεγέθη της χρήσης πλαστικής σακούλας με μετρήσεις για την εκτίμηση της επίδρασης της εφαρμογής της νέας νομοθεσίας για τη μείωση της χρήσης πλαστικής σακούλας στο κανάλι του λιανεμπορίου τροφίμων.

Τα αριθμητικά στοιχεία που συλλέχθηκαν αφορούν τις μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ για το σύνολο του 2019, ενώ υπάρχουν και εκτιμήσεις σχετικά με την κατάσταση στα υπόλοιπα σημεία πώλησης. Τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Τα παρακάτω στοιχεία αφορούν την πλαστική σακούλα μεταφοράς πάχους 15-50 μm στην οποία επιβάλλεται από 1/1/2019 περιβαλλοντικό τέλος 0,07€ συν ΦΠΑ.

Σε σχέση με το κανάλι των σουπερμάρκετ:

Η εφαρμογή του μέτρου ήταν αυστηρή και καθολική.

Τα στοιχεία καταγράφουν για 2019 μία μείωση της τάξης του 98,6% στη χρήση της πλαστικής σακούλας ελαφρού βάρους σε σχέση με το 2017. Από 1,8 δισ. σακούλες σε λίγο πάνω από 24 εκατ. σακούλες.

Εκτιμάται ότι το 2019 διατέθηκαν περίπου 1,75 δισεκατομμύριο λιγότερες σακούλες σε σχέση με το 2017

Η κατά κεφαλήν ετήσια κατανάλωση πλαστικής σακούλας στο κανάλι του σουπερμάρκετ μειώθηκε από 167 σακούλες ανά κάτοικο σε 2.

Η διάθεση βιοαποικοδομήσιμων-κομποστοποιήσιμων λεπτών πλαστικών σακουλών η οποία ήταν μηδαμινή το 2017, το 2019 έφτασε τα 37 εκατ. τεμάχια ξεπερνώντας τις άλλες λεπτές πλαστικές σακούλες.

Παράλληλα η διάθεση επαναχρησιμοποιούμενων τσαντών πολλαπλασιάστηκε. Εκτιμάται ότι τα ελληνικά νοικοκυριά την τελευταία 3ετία έχουν προμηθευτεί άνω των 17,3 εκατ. τεμάχια και σε κάθε νοικοκυριό αναλογούν 4,3 επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες.

Σε σχέση με τα λοιπά κανάλια εμπορίου-εστίασης καταγράφονται ανάμεικτες τάσεις, καθώς ναι μεν η αύξηση του περιβαλλοντικού τέλους από 0,03€ συν ΦΠΑ σε 0,07€ συν ΦΠΑ επέφερε πτωτικές τάσεις, αλλά η έλλειψη ελέγχων από την πολιτεία επέφερε αυξητικές τάσεις. Συγκεκριμένα:

Σημειώνεται η εξαίρεση των υπαίθριων λαϊκών αγορών και των περιπτέρων από την εφαρμογή της νομοθεσίας.

Ενώ καταγράφεται εκτεταμένη εφαρμογή του μέτρου, αλλά με διαφοροποιήσεις ανάλογα με τον κλάδο και την περιοχή.

Εκτεταμένη εφαρμογή στο λιανεμπόριο τροφίμων (π.χ. αρτοποιία, κρεοπωλεία) και ειδικά στις οργανωμένες αλυσίδες καταστημάτων.

Σε άλλους κλάδους (π.χ. είδη ένδυσης) κατάργηση και αντικατάσταση της πλαστικής σακούλας από άλλου τύπου σακούλες όπως χάρτινες.

Πλημμελής εφαρμογή του μέτρου στον κλάδο της εστίασης με εξαίρεση τις οργανωμένες αλυσίδες εστίασης.

Μεγαλύτερη εφαρμογή του μέτρου στα αστικά κέντρα συγκριτικά με την επαρχία.

Με βάση τα παραπάνω εκτιμάται ότι η ποσοστιαία μείωση στη χρήση πλαστικής σακούλας στο κανάλι του λιανεμπορίου είναι μικρότερη αυτής στα σουπερμάρκετ με δεδομένο μάλιστα ότι η νομοθεσία εξαιρεί από την επιβολή περιβαλλοντικού τέλους τις λαϊκές αγορές και τα περίπτερα.

Έτσι και με δεδομένο ότι το κανάλι του σουπερμάρκετ αντιπροσωπεύει μόνο το 50% των πωλήσεων μόνο του λιανεμπορίου τροφίμων και ακόμα λιγότερο από το σύνολο του λιανεμπορίου και τη μαζική εστίαση εκτιμάται ότι η συνολική ποσοστιαία μείωση στην πλαστικής σακούλας μεταφοράς είναι σημαντικά μικρότερη. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις στελεχών της αγοράς για τη διάθεση εκτός των σουπερμάρκετ, η συνολική κατανάλωση πλαστικής σακούλας το 2019 μειώθηκε σε περίπου 80-90 σακούλες ανά κάτοικο.

Αν και η μείωση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για περαιτέρω μείωση της πλαστικής σακούλας και μεγαλύτερο περιορισμό της ρύπανσης στο περιβάλλον.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η δραστική αλλαγή στην αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών επηρεάζει και άλλες πτυχές της καθημερινότητας. Χαρακτηριστικό είναι καταγράφεται μία αύξηση της τάξης του 40% στα τεμάχια στις σακούλες απορριμμάτων που πωλήθηκαν το 2019 σε σχέση με το 2017, κάτι που σημαίνει ότι ναι μεν οι καταναλωτές στρέφονται περισσότερο στις σακούλες αυτές, παρά στις σακούλες από τις αγορές τους στα καταστήματα, αφετέρου δεν αντισταθμίζεται η θετική επίδραση των παραπάνω ευρημάτων.

Συγκριτικά με τις πλαστικές σακούλες μεταφοράς, οι πλαστικές σακούλες απορριμμάτων είναι φιλικότερος προς το περιβάλλον τρόπος για την αποκομιδή των απορριμμάτων, καθώς έχουν διαφορετικό σχήμα και βάρος (π.χ. μία σακούλα απορριμμάτων έχει πολλαπλάσια χωρητικότητα από μία σακούλα μεταφοράς) και κατά κανόνα καταλήγουν στο σύστημα διαχείρισης απορριμμάτων και όχι στην θάλασσα. Η τάση αυτή δείχνει ότι η μείωση στην χρήση πλαστικής σακούλας μπορεί να οδηγήσει όχι μόνο σε μείωση των τεμαχίων, αλλά ακόμα και σε μείωση συνολικά τους χρησιμοποιούμενου πλαστικού.